

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

Slutrapport för Miljöstrategiska programmet (MSP) som program enligt XLPM.

Sammanfattning

Miljöstrategiska programmet som program enligt XLPM inrättades 2014. Syftet har varit att i projektform implementera Gävle kommuns miljöstrategiska program som antogs av Gävle kommunfullmäktige 2013. Utöver den övergripande ambitionen att Gävle kommun ska bli en av Sveriges bästa miljökommuner har arbetet fokuserats på infriandet av miljöprogrammets sju delmål.

Gävle kommun rankades år 2017 tvåa i Sveriges miljöbästa kommun (aktuell hållbarhet årliga kommunranking). Därmed kan konstateras att den övergripande ambitionen uppnåtts, även om vissa delmål inte infriats.

Styrgruppen för programmet beslöt 2017-12-08, mot bakgrund av att det övergripande ambitionen uppnåtts, att programdelen (projektformen) avvecklas och att miljöarbetet fortsättningsvis bedrivs i det ordinarie linjearbetet av respektive förvaltning och bolag.

Med anledning av beslutet har denna slutrapport upprättats.

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

INNEHÅLL

INNEHÅLL	2
1 Syftet med programmets slutrapport och programmets bakgrund och ambition.....	3
1.1 Syfte med programmets slutrapport	3
1.2 Bakgrund	3
2 Programmets styrning, ledning och intressentengagemang	4
2.1 Programmets styrande funktion.....	4
2.2 Programmets ledande funktion.....	6
2.3 MSP-samordnare och internt miljö nätverk.....	7
3 Programmets leverans - nytto realiseringsrapport	8
3.1 Programmets resultat	8
4 Utvärdering av programmets genomförande	16
4.1 Budget och utfall	16
4.2 Förslag på överlämning till linjen	19
4.3 Framgångar i programmet.....	19
4.4 Plan för arkivering av programmets dokumentation.....	20
5 Erfarenheter och lärdomar	20
5.1 Programstyrning och programledning.....	20
5.2 Internt miljö nätverk.....	21
6 Referenser	22

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

1 Syftet med programmets slutrapport och programmets bakgrund och ambition

1.1 Syfte med programmets slutrapport

Syftet med denna slutrapport är att beskriva, utvärdera och dra erfarenheter av hur väl projektmetodiken XLPM fungerat för genomförande av miljöstrategiska programmet.

1.2 Bakgrund

Gävle Kommuns tidigare lokala miljömål gällde från 2005 - 2010. När ett nytt miljöprogram skulle tas fram höjde politikerna ambitionsnivån och gav inriktningen att Gävle Kommun skulle bli en av Sveriges bästa miljökommuner.

Kommunfullmäktige antog den 17 juni 2013 ett nytt miljöstrategiskt program för Gävle kommun. Programmet innehåller både kortsiktiga och långsiktiga mål inom miljöområdet och den övergripande ambitionen är att Gävle kommun ska bli en av Sveriges bästa miljökommuner.

Miljöstrategiska programmet (fortsatt benämnt som MSP) säkerställer den ekologiska delen i hållbar utveckling, vilket är i linje med Gävle kommuns vision 2025 och grundsyn hållbarhet.

Genomförandet av MSP ställde höga krav på samordning. Därför beslutades det att ett särskilt program (benämning enligt XLPM) för implementering och genomförande skulle upprättas. En bra grund för implementeringen har skapats, framtagandet av programmet har skett med stor delaktighet från kommunens förvaltningar och bolag, i dialog med invånare, företag och organisationer.

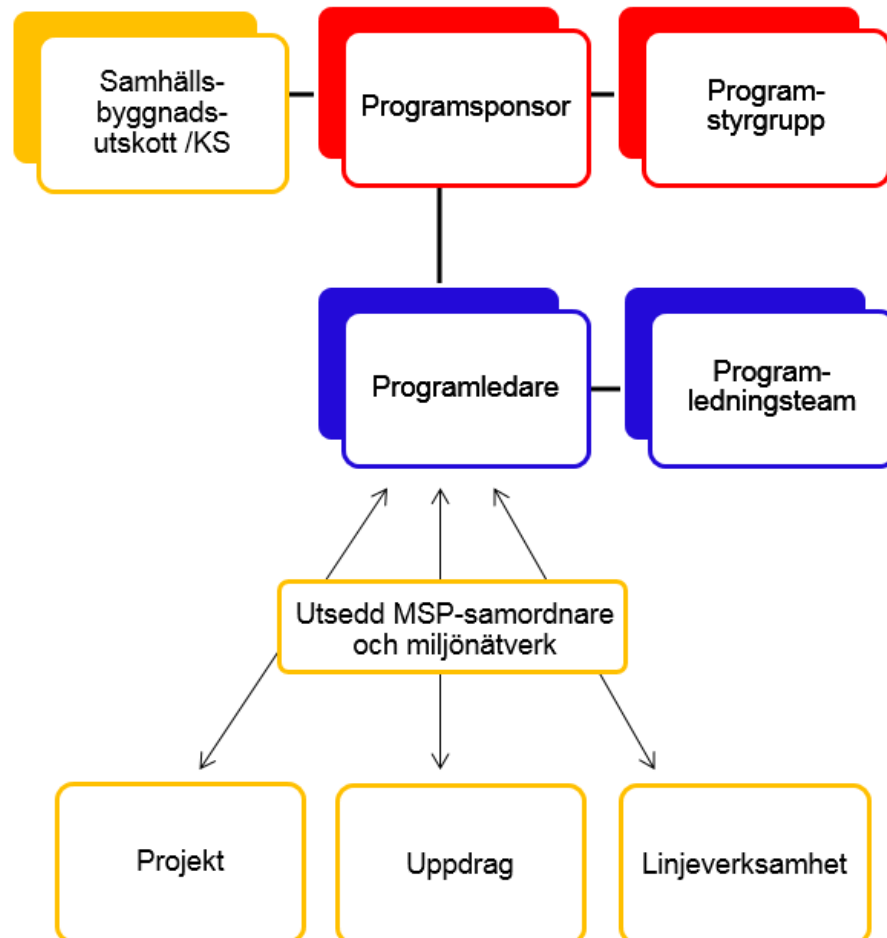
Genom programmet förväntas de projekt, uppdrag och uppgifter, som krävs av MSP, samordnas och slutföras i en takt som möjliggör att totala tidplanen MSP klaras.

Strategin för att nå programmets ambition innehåller en kombination av arbete som genomförs av respektive förvaltning och bolag i det ordinarie arbetet (linjen) och de uppgifter, uppdrag och projekt som genomförs som ett program enligt projektstyrningsmodellen XLPM. Detta säkerställer en helhet om målpuffyllelsen i programmet.

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

2 Programmets styrning, ledning och intressentengagemang

2.1 Programmets styrande funktion

I den styrande funktionen ingick programmets sponsor och programmets styrgrupp. Programsponsor för programmet har varit planeringschef vid avdelningen för Övergripande planering på Kommunledningskontoret. Sponsorn har varit ansvarig för programmets resurser och att säkra dess framgång.

Programmets styrgrupp har bestått av chefer inom förvaltningar och bolag som har haft mandat inom den organisation de representerar.

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

Styrgruppens medlemmar under år 2017 har varit följande förvaltningar och bolag:

- Kommunledningskontoret
- Gävle Energi AB
- AB Gavlegårdarna
- Gavlefastigheter AB
- Gästrike Vatten AB
- Gästrike Återvinnare
- Samhällsbyggnad Gävle
- Utbildning Gävle
- Omvårdnad Gävle
- Gävle Hamn

Styrgruppen har tillsammans med programsporn haft rätt att fatta beslut om programmets komponenter, omfattning, budget, tidplaner, risker och att lösa frågor och konflikter. Styrgruppens ansvarområden och aktiviteter har i huvudsak varit följande:

- Stödja och uppmuntra programledaren på ett aktivt sätt
- Bidra till programmets arbete och säkerställa att programmet har rätt förutsättningar för att kunna uppfylla programmålen och realisera nyttorna
- Stödja programmet genom sin kompetens och inflytande vad gäller resursfördelningar, prioriteringar och problemlösning
- Stödja programmets medlemmar och säkerställa att fördelade resurser finns tillgängliga och att de är engagerade i programmet
- Kommunicera ut godkännandet av programmets mål och förväntade nyttor
- Göra programmet känt ute i organisationen och få programmet att uppfattas som ett starkt bidrag till att realisera affärsstrategin. Agera som programmets "ambassadörer"
- Kommunicera ut programstyrgruppens beslut, följa dem och säkerställa att de implementeras

Styrgruppen har haft träffats på styrgruppsmöten ca fyra gånger per år, sammankallande för möten har varit sponsor för miljöstrategiska programmet. På styrgruppsmöten har programledaren rapporterat till styrgruppen.

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

2.2 Programmets ledande funktion

Programledare för miljöstrategiska programmet har varit miljöstrategen vid avdelningen för övergripande planering.

Det har inte funnits någon operativ (utförande) funktion på programnivån. Allt arbete att producera och leverera resultat från programmet genomförs via de ingående komponenterna. Programledaren har bl.a. ansvarat för att:

- Definiera och i detalj beskriva programmets nyttor, mål, programplan och organisationsstruktur
- Leda och genomföra programmet enligt programplanen
- Hantera programmets omfattning och förändringar. Vid behov initiera samt följa upp projektens och andra aktivitetens utveckling inom programmet
- Samordna krav från olika projekt och aktiviteter och integrera dessa i programmet
- Stödja projektledare med utveckling av projektspecifikationer och att de anpassas till programmets övergripande mål
- Samordna projektens leveranser och integrationen av dessa
- Följa upp och hålla ordning på programmets framsteg, utförande och att det håller sig i linje med affärsmålen
- Hantera och samordna kommunikation inom programmet och för dess intressenter
- Uppföljning av att planerade nyttor förverkligas
- Delta och rapportera i möten med programmets styrgrupp
- Leda verksamhet och medarbetare inom programledningsteamet

Programledaren har inte varit sponsor i de ingående komponenterna (projekt och uppdrag). Därmed har programledaren haft en mer samordnande och uppföljande roll.

För programmet inrättades fr.o.m. 2017 ett programledningsteam som sammankallats av miljöstrategen vid Kommunledningskontoret. Anledningen till att programledningsteamet inrättades var att det påtalats i en genomlysning av programmet att programledning var underbemannad. Programledningsteamet verkade som en stabsorganisation för programmet vars syfte och uppgift var att stötta programledaren med planering, genomförande och uppföljning.

Teamet bestod under 2017 av konsulter motsvarande ca 50%, samt resurs för kommunikation motsvarande ca 25 % från avdelningen för övergripande planering och kommunikationsstöd från kommunikationsavdelningen motsvarande 25 %.

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

2.3 MSP-samordnare och internt miljonätverk

MSP-samordnaren tillsammans med förvaltnings-/bolagschefen har varit programledningens väg ut och in i förvaltningen/bolaget för miljöstrategiska programmet.

I rollen har det ingått att ha en övergripande bild av förvaltningens/bolagets miljöarbete. MSP-samordnaren har även samordnat förvaltningens/bolagets eget arbete med MSP. De har haft en god kunskap om de mål som förvaltningen/bolaget ansvarar för och haft en långsiktig plan för genomförande för att uppnå målen.

MSP-samordnaren har förväntas implementera miljöarbetet enligt MSP i den egna organisationen, genom att bryta ner målen till aktiviteter och åtgärder som kan genomföras i den egna organisationen. MSP-samordnaren har stöttat förvaltnings-/bolagschef i implementeringsarbetet. De har även samordnat uppföljningen av indikatorerna i respektive verksamhet. MSP-samordnarna har ingått i det interna miljonätverket som beskrivs närmare nedan.

Det interna miljonätverket omfattar hela miljöstrategiska programmet och strategiskt miljöarbete. Nätverket består framförallt av MSP-samordnare från alla förvaltningar och bolag. Förvaltningar och bolag har även möjlighet att utse fler representanter från sina organisationer vid behov. Nätverket har träffats fysiskt ungefär fyra till sex tillfällen per år. Programledaren för miljöstrategiska programmet har varit sammankallande.

Syftet med nätverket är att identifiera samordningsmöjligheter mellan aktiviteter och säkerställa att målen i programmet nås. Nätverket syftar även till att uppnå kollegial samverkan, lärande och spridande av goda exempel samt utvärdering av arbetet med programmet. Genom detta möjliggörs en lärande process och en ständig förbättring av Gävle kommuns miljöarbete.

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

3 Programmens leverans - nyttorealiseringsrapport

3.1 Programmens resultat

Programmens ambition är att Gävle kommun ska bli en av Sveriges bästa miljökommuner
Måluppfyllnad: Gävle kommun rankades år 2017 tvåa i Sveriges miljöbästa kommun.

Mycket arbete i programmet har uppnåtts under programtiden men en hel del arbete kvarstår med att infria MSP:s mål inom dess sju områden:

1. Energi
2. Transporter
3. Konsumtion och avfall
4. Mark och bebyggd miljö
5. Vatten
6. Natur
7. Information och utbildning

Eftersom programmet som styrande dokument fortsatt styr miljöarbetet i ordinarie linjearbete, presenteras det nedan hur långt vi kommit till 2017-12-31.

2017 års miljöbokslut visar på att:

- 15 delmål har uppnåtts
- 28 delmål är på god väg, fortsatt arbete behövs
- 11 delmål – utvecklingen går åt fel håll

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

3.1.1 Resultatområde Energi

Energi	Utfall 2017	Kommentar
Näringslivet och gävleborna ska ha 25 % effektivare energianvändning till år 2020 jämfört med år 2009		Utvecklingen går åt fel håll. Energianvändningen har ökat med ca 553000 MWh sedan 2009
Elanvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder ska vara 20 % effektivare till år 2020 jämfört med 2009		Minskning med 21 %
Värmeanvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder ska vara 10 % effektivare till år 2020 jämfört med 2009		Minskning med 12 %
Näringslivets och Gävlebornas och energianvändning i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfri år 2030		99,9 % förnybar fjärrvärme, 100 % förnybar el
Produktionen av förnybar energi i Gävle Kommun som geografiskt område ska öka		Förnybar energi fortsätter öka totalt. Indikator solenergi fortsätter öka, vind- och vattenkraftproduktion har ej ökat
Produktionen av biogas ska öka med 400 % till år 2017 jämfört med år 2012		Nådde ej upp till 400 %, biogasanläggning togs i drift hösten 2017
Gävle kommunkoncerns energianvändning i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfri år 2018		Detta mål når vi idag upp till med 99,9 %
Produktionen av solenergi inom Gävle Kommun ska öka med 600 % till år 2020 jämfört med år 2009		Har ökat med 436 %, med gavlefastigheters planer når vi målet
Primärenergianvändningen för fjärrvärmerna ska inte överstiga 0,05		Utfall 0,03

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

3.1.2 Resultatområde Transporter

Transporter	Utfall 2017	Kommentar
Körsträckan med bil i Gävle kommun ska år 2025 ha minskat med 25 % per invånare, jämfört med 2012		Utvecklingen går åt fel håll. Körsträckan ökade enligt senaste statistiken från 2016. 2012 körde vi i genomsnitt 612 mil per inv./år, 2016 körde vi 626 mil per inv./år.
Resor, transporter och användning av drivmedel som kommunkoncernens verksamheter genererar ska minska		Tjänsteresor minskat, privata bilar minskat, resor med tåg lägre, korta flygresor ökat
Kollektivtrafikens marknadsandel i Gävle kommun skall fördubblas till 2030 jämfört med 2006, i förhållande till annat motoriserat resande		Går åt fel håll. Mindre buss, mindre tåg (SJ)
Antalet resor med cykel ska fördubblas fram till år 2025		Går åt fel håll. Vi cyklar mindre
Gävlebornas och näringslivets resor och transporter ska vara fossilfria år 2030		6,3 % fordon som i huvudsak kan drivas på förnyelsebart drivmedel
Gävle kommunkoncerns resor och transporter ska vara fossilfria år 2020		Andelen fossilfria fordon har ökat till 44 %

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

3.1.3 Resultatområde Konsumtion och avfall

Konsumtion och avfall	Utfall 2017	Kommentar
Gävlebornas konsumtion ska vara resurseffektiv och hållbar		Ökad mängd avfall
Gävlebornas användning av och exponering för miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska		Minskad mängd nonylfenol och koppar i rötslam
Gävle kommunkoncerns och gävlebornas inköp av närproducerade produkter och tjänster ska öka		Uppföljning saknas på inköpsavdelning
Produkter och tjänster som upphandlas av Gävle kommunkoncern ska vara miljömässigt hållbara		Uppföljning saknas på inköpsavdelning
Köttkonsumtionen ska minska och andelen vegetabiliska proteiner ska öka i Gävle kommunkoncerns verksamhet		Statistik saknas
50 % av Gävle kommunkoncerns livsmedelsinköp ska vara ekologiska år 2020		42 % uppfyllnad, i paritet med målnivå 2017
Mängden matavfall som slängs inom vård, omsorg och skola inom Gävle kommunkoncern ska år 2017 ha minskat med 20 % jämfört med år 2012		Målet är uppnått
Gävlebor och verksamma i Gävle kommun ska bli ännu bättre på källsortering		Andel farligt avfall i hushållssopor har minskat, utsortering av matavfall har inte förbättrats
Gävle kommunkoncern ska bedriva kontinuerligt arbete som bidrar till minskad nedskräpning		Projektet Håll Gävle rent
Slam och restprodukter används år 2017 som en resurs på bästa miljömässiga sätt i regionen		Svårsmått mål. Slam används idag till deponitäckning och en del går på deponi. Indikator pekar på utredning med handlingsplan, detta saknas
Matavfallet ska senast år 2017 användas som en resurs på bästa miljömässiga sätt		Målet är uppnått: Biogas och biogödsel
Källsortering för samtliga fraktioner ska finnas i alla verksamheter inom Gävle kommunkoncern år 2015		Målet är uppnått

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

3.1.4 Resultatområde Mark och Bebyggd miljö

Mark och bebyggd miljö	Utfall 2017	Kommentar
Mark ska återanvändas i större utsträckning för att minska bebyggelsens negativa utspridningseffekter		Prioriteringsgrunder finns i ÖP, uppföljning görs ej ännu
Kompensationsåtgärder ska genomföras i de undantagsfall då värdefull parkmark eller värdefull naturmark exploateras		Riktlinjer för kompensationsåtgärder framtagna
Gävle kommunkoncerns mark för jord- och skogsbruk ska brukas långsiktigt hållbart senast år 2020		Ökat till 69 %, definition om ekologisk odling framtagna
Nya byggnader och anläggningar lokaliseras anpassat till ett förändrat klimat		Styrdokument behöver implementeras
Vid byggande och underhåll används material och metoder som är resurssnåla och sunda		Gavlefastigheter och gavlegårdarna bygger enligt standarden miljöbyggnad silver
All nybyggnation ska vara anpassad för optimal avfallshantering avseende källsortering, tillgänglighet och säkerhet		Rutiner framtagna, efterlevnad behövs det jobbas mer på
Negativa effekter av buller och vibrationer ska minska		Går för långsamt. 2500 fastigheter överskred 55 dB vid fasad 2016
Luften ska vara så ren att människors hälsa, samt djur, växter och kulturvärden inte skadas		Går åt fel håll. 9 gator inom övre utvärderingströskeln för PM 10. Kvävedioxider överstigs på 13 gator

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

3.1.5 Resultatområde Natur

Natur	Utfall	Kommentar
Ytterligare minst 1000 ha värdefulla natur- och rekreationsområden ska vara långsiktigt skyddade år 2020 jämfört med 2011	Yellow	Målet kan nås om bildandet av Limön, Holmsundsskogen och Fjärdön realiserar enligt plan
Alla Gävles tätortsnära parker och naturområden ska år 2020 skötas och utvecklas på ett sådant sätt att biologisk mångfald och god tillgänglighet främjas	Red	Skötsel och utvecklingsplaner behövs, grönstrategi har ej realiserats
Arealen ängs- och betesmark som brukas ska inte minska jämfört med arealen år 2011	Green	Målet nås
Alla åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP) som berör Gävle kommun ska senast år 2020 vara implementerade i kommunkoncernens verksamhet	Yellow	Har ej varit prioriterat på SBG, arbete planeras att påbörjas under 2018. Målet kan nås.
Tysta områden som är värdefulla för rekreation och friluftsliv ska bevaras	Yellow	Riktlinjer fastslagna i ÖP. Bevarande behövs prioriteras
Användningen av parkområden för när rekreation ska öka till år 2020	Yellow	Har ökat med ca 2000 besökare sedan 2015(första mätår).
Ett stadsbad ska finnas i Gavleån år 2015	Green	Stadsbad är byggt
En strandpromenad med natur- och kulturinformation ska finnas längs Norrlandet år 2020	Yellow	Strandpromenad till större del klar. Natur och kulturinformation är planerad att jobba med under 2018
Ett komplett och välbesökt arboretum med inhemska träd- och buskarter ska finnas år 2020	Green	Komplett och välbesökt

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

3.1.6 Resultatområde Vatten

Vatten	Utfall 2017	Kommentar
Befintliga vattentäkter och blivande vattentäkter ska skyddas och säkras senast år 2020		25% skyddade vattentäkter, skyddsföreskrifter yngre än 15 år. Mer jobb behövs för att nå målet
Råvattenförekomster som kan vara väsentliga för framtida dricksvattenförsörjning ska skyddas genom planläggning senast år 2017		Data saknas, mål utgått
I vattendrag, sjöar och hav ska det finnas goda reproduktionsmöjligheter och livskraftiga bestånd för fiskar och andra vattenlevande djur år 2020		Inga nya statusklasser 2017, 25 % av sjöar och vattendrag har god ekologisk och kemisk status
Gävle kommunkoncern ska minimera risken för negativa miljö- och hälsoeffekter vid översvämningar och ökade flöden, till följd av ändrat klimat		Klimatanpassning finns med i ÖP, VA plan för att nå målet behöver styrdokumentet implementeras
Förorenat vatten och dagvatten ska inte släppas till sjöar, vattendrag eller kustområden		Inventering av dagvattenanläggningar ovan mark genomförda. Ny dagvattenpolicy på remiss
Miljöbelastningen från spillvatten ska minska		Ökad mängd enskilda avlopp anslutna till kommunalt VA, minskning mängd fosfor breddat avloppsvatten
Äldre deponier ska vara åtgärdade senast år 2025 så att spridning av farliga ämnen från dessa minimeras		Arbete kvarstår men målet om 3 åtgärdade deponier kan nås

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

3.1.7 Resultatområde Information och utbildning

Information och utbildning	Utfall 2017	Kommentar
Alla elever ska ha kunskap och handlingskompetens, i förhållande till sin ålder, för att kunna agera hållbart		Skolor som påbörjat arbete med Grön flagg har ökat, 56% av alla skolor är i gång. Strategi för LHU är tagen.
Gävlebor och näringsliv ska kunna ta del av information och verktyg för att kunna agera hållbart		Nätverket hållbart näringsliv uppstartat, 50 företag anslutna. Hemsida för att sprida kommunens miljöarbete finns
Alla medarbetare och politiker ska i förhållande till sin roll ha tillräcklig kunskap i miljöfrågor för att kunna agera hållbart		Kampanjer genomförda för medarbetare, miljöfrågor med i introduktionsprogram nyanställda

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

4 Utvärdering av programmets genomförande

4.1 Budget och utfall

Programmets budget består av de finansiella resurser som tillkommit i mål och ramar som centralt avsatta medel till Miljöstrategiskt programmet. Det finns också personella resurser i kommunkoncernen som arbetar med att målen i MSP ska uppnås. Respektive insats finansieras i varje verksamhet, men det finns även en central budget avsatt som kan liknas med "smörjmedel" till genomförandet.

Avvikelserna i förhållande till programmets budget har varit förhållandevis små och bedömningen är att programformen enligt XLPM har varit till nytta för möjligheten att hantera de ekonomiska resurser som avsatts för att genomföra det miljöstrategiska programmet.

De finansiella resurser för drift som avsatts till Miljöstrategiskt programmet är:

2014 – 3 miljoner

2015 – 5 miljoner

2016 – 7 miljoner

2017 – 7 miljoner

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

Sammanfattning Budget och Utfall år 2014–2017

2014	Utfall	Budget	Avvikelse
Intäkter	3 002	3 000	2
Verksamhetens intäkter	2	0	2
Exploateringsresultat	2	0	2
375Internfördelning PO-pålägg	2	0	2
Kommunbidrag	3 000	3 000	0
Kostnader	-2 929	-3 000	71
Verksamhetens kostnader	-2 929	-3 000	71
Bidrag och transfereringar	-1 499	-2 655	1 156
Personalkostnader	-305	-345	40
Hyreskostnader och övriga fastighetskostnader	-21	0	-21
Övrigt material och tjänster mm	-1 104	0	-1 104
Totalsumma	73	0	73

2015	Utfall	Budget	Avvikelse
Intäkter	5 025	5 000	25
Verksamhetens intäkter	25	0	25
Driftbidrag	25	0	25
Kommunbidrag	5 000	5 000	0
Kostnader	-4 865	-5 000	135
Verksamhetens kostnader	-4 865	-5 000	135
Bidrag och transfereringar	-2 280	-4 383	2 103
Personalkostnader	-624	-617	-7
Hyreskostnader och övriga fastighetskostnader	-29	0	-29
Övrigt material och tjänster mm	-1 931	0	-1 931
Totalsumma	161	0	161

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

2016	Utfall	Budget	Avvikelse
Intäkter	7 010	7 000	10
Verksamhetens intäkter	10	0	10
Driftbidrag	0	0	0
Försäljning av verksamheter och entreprenader	10	0	10
Kommunbidrag	7 000	7 000	0
Kostnader	-6 730	-7 000	270
Verksamhetens kostnader	-6 730	-7 000	270
Bidrag och transfereringar	-4 612	-2 673	-1 939
Personalkostnader	-556	-877	321
Hyreskostnader och övriga fastighetskostnader	-57	-29	-28
Övrigt material och tjänster mm	-1 506	-3 422	1 916
Totalsumma	279	0	279

2017	Utfall	Budget	Avvikelse
Intäkter	7 000	7 000	0
Verksamhetens intäkter	0	0	0
Driftbidrag	0	0	0
Kommunbidrag	7 000	7 000	0
Kostnader	6 809	-7 000	191
Verksamhetens kostnader	7	-7 000	191
Bidrag och transfereringar	3 177	-150	3 027
Personalkostnader	1 432	-1 436	4
Övrigt material och tjänster mm	2 201	-5 414	3 213
Totalsumma	191	0	191

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

4.2 Förslag på överlämning till linjen

Styrgruppen har lämnat förslag på hur MSP resurser och projektmedel kan hanteras i linje, samt hur koppling referensgrupp/ ledning kan fungera enligt följande:

- De förvaltningar/ bolag som haft tjänster finansierade av MSP ansöker om en ökad ram i ordinarie budgetprocess för 2019 och framåt för att täcka upp för tjänst som berörs
- Projektmedel för särskilda insatser kopplade till MSP styrs förslagsvis centralt för samordning
- Referensgrupp för MSP föreslås hanteras i det befintliga miljönätverk som drivs idag. Representant i miljönätverket ansvarar därefter för att föra information vidare till ledning (som det fungerar idag)

Överlämningen till ordinarie linjeverksamhet betyder också att styrgruppen för MSP upphör men att miljönätverk kvarstår för samordning, uppföljning och prioritering, miljöstrateg på övergripande planering är sammankallande.

4.3 Framgångar i programmet

Uppdraget att implementera genomförandet av det miljöstrategiska programmet med hjälp av en programstyrning enligt XLPM har varit effektiv. Här kommer några exempel på framgångar under programtiden:

- Mottagit priset laddguld 2017 för bl. a Sveriges elladdstolpetätaste kommun
- Klättrat i rankingen i miljöbästa kommun från plats 69 år 2014, till plats 2 2017.
- 3: e plats i håll Sverige rent 2017
- Lilla sätraskolan Sveriges bästa grön flagg skola
- Implementering av resepolicy har gett goda resultat internt
- Central fordonscentralisering
- Kemikaliesmart förskola
- Energiplan för Gävle Kommun har gett goda resultat
- Flertalet byggnader klassade enligt standarden miljöbyggnad
- Sökt och blivit beviljade EU medel för projektet lwater. Projektets syfte är att ta fram en ny dagvattenpolicy
- Sökt och beviljats medel från klimatklivet för investering i elladinfrastruktur

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

4.4 Plan för arkivering av programmets dokumentation

Programmets dokumentation kommer att finnas sparad på:

<O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017>, samt i platina:18KS146

5 Erfarenheter och lärdomar

5.1 Programstyrning och programledning

- Miljöstrategiska programmets komplexitet gör att det programformen enligt XLPM är lämplig
- SEMCON har pekat på underbemanning i projektet på alla nivåer. Viktigt att tänka på om fler projekt av denna typ ska genomföras
- Förståelsen för vad projektarbete egentligen innebär (finansiering, linjeansvar, leveranser etc.) behöver tydliggöras/klarläggas
- Programmet har ej utförts fullt ut med TG beslut, grindpassager och uppföljning av projektnyttor vilket gör det svårt att fullt utvärdera "program delen" och utförande fullt ut
- Det finns ingen utpekad mottagare för programmet, utan styrgrupp fick avgöra om programmet nått mognad för linje: programmets stängning utfördes således ej enligt xlpm
- Gemensam verksamhetsplanering med möjlighet till att fokusera på programmets röda mål har varit en framgångsfaktor
- Styrgruppen har varit en framgångsfaktor. Representation från bolags VD.ar och förvaltningschefer har gett miljöfrågorna ett ökat fokus i organisationen
- Redovisning av programmets nyttor för politik upplevs ha gett insyn och förankring av programmets resultat
- Likvida medel kopplade till åtgärder har varit en framgångsfaktor- se exempel: 50 miljöaktiviteter under avsnitt 6 referenser
- Framgångsfaktor att det redan under framtagandet av programmet gjordes beräkningar av resursbehov och att dessa resurser tillsattes av politikerna
- Bred förankring i organisationen har varit en framgångsfaktor
- God struktur i uppföljning kopplat till stratsys och miljöbokslut har förenklat arbetet
- Delaktighet och kommunikation har varit en framgångsfaktor för programmet.

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

5.2 Internt miljonätverk

Insamlade åsikter från miljonätverksträff och gemensam workshop.

- Bra med tydligheten från den politiska prioriteten från KF
- Bra att det finns en samsyn inom Gävle Kommun. Övergripande målområden -med tydliga mål
- Framgångsfaktor att det funnits avsatta resurser för utförande
- Bred delaktighet och förankrande i framtagandet har varit en framgångsfaktor
- Stödet från MSP centralt har varit bra
- Att det funnits en programledare har varit en framgångsfaktor
- Det interna miljonätverket med representanter från bolag och förvaltningar har gett miljöarbetet en skjuts för att det skett samordning, lärt av varandra och hittat gemensamt fokus
- Viktigt att styrgruppen för miljöstrategiska programmet fungerar som ambassadörer av programmet och ej bara blir informationsbärare
- Viktigt att vi funderar och drar lärdom av vad och varför vi följer upp i stratsys- det har gått mycket tid för uppföljning
- Politisk grupp/råd kopplat till MSP har saknats

Uppgjord av Katarina Johansson	Nr		
Godkänd av	Datum 2018-04-04	Rev	Referens

6 Referenser

Dokumentnamn	Bilaga
Direktiv miljöstrategiskt program	O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017
Samrådsredogörelse MSP	O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017
Programbeställning	O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017
Programplan	O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017
Bokslut Miljöstrategiska programmet 2014	O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017
Bokslut Miljöstrategiska programmet 2015	O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017
Bokslut Miljöstrategiska programmet 2016	O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017
Bokslut Miljöstrategiska programmet 2017	O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017
50 miljöaktiviteter	O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017
Kommunikationsplan	O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017
Resurskontrakt	O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017
Ändringsregister	O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017
Riskregister	O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017
Planeringsark aktiviteter MSP	O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017
Presentation MSP granskning Gävle Kommun	O:\Projekt\Miljöstrategiskt program\Arkivering av MSP 2017